

for mig, om de foreliggende Afrustningsforslag rent folkeretlig set kan betragtes som tilladelige, men om det under den foreliggende internationale Situation politisk set kan betragtes som forsvarligt at gennemføre Forslagene, og naar Spørgsmaalet stilles saadan, maa jeg for mit Vedkommende besvare det med et klart og bestemt Nej.

Forskellige af de ærede Talere har ment at kunne støtte de foreliggende Forslag ved at henvise til Krigens Rædsler. De ærede Medlemmer Hr. A. C. Meyer og Hr. Sundbo har oprullet overordentlig mørke Billeder af Krigen, og jeg vil sige, at de var ingenlunde for mørke. Jeg er overbevist om, at hvis de ærede Medlemmer havde ligget i Skyttegrave under Spærreild eller haft Lejlighed til at passere en Valplads efter Slaget, vilde de have skildret Krigen paa endnu langt mere gribende Maade, end Tilfældet var.

I Sønderjylland har $\frac{1}{6}$ af den samlede Befolkning, $\frac{1}{3}$ af den mandlige Befolkning ligget i Felten under Verdenskrigen, og man kan derfor sige, at den samlede Befolkning dels personlig, dels igennem nære paarørende har modtaget levende Indtryk af Krigens Gru og Jammer, af dens Nød og ubeskrivelige Lidelser. Der er derfor sikkert intet Sted i Riget, hvor Krigen hades og afskyes mere, end Tilfældet er i Sønderjylland.

Hvis Sagen derfor laa saaledes, at de foreliggende Afrustningsforslag var i Stand til at forringe Krigsfaren, hvis de ydede Garanti i den Retning, vilde de utvivlsomt vinde udelt Tilslutning Syd for Kongeaaen, og jeg skulde da være den første til at træde i Skranken for dem her i Tinget; men saaledes ligger Sagen jo i Virkeligheden ikke. De foreliggende Forslag yder efter min Overbevisning ikke den ringeste Garanti imod kommende Krige, ja, jeg gaar endnu videre, jeg er af den Overbevisning, at deres Vedtagelse i Stedet for at forringe snarere vilde forhøje Faren for, at vort Land saa blev Krigsskueplads.

Der blev sagt af en Taler for et Par Dage siden — jeg husker ikke mere af hvem —, at ethvert Folk kan erklære Krig, men intet Folk kan erklære Fred, og dette er jo rigtigt. Russerne forsøgte det under Verdenskrigen. De erindrer maaske, hvordan under Fredsforhandlingerne i Brest—Litovsk den 10. Februar 1918 Hr. Trotzky pludselig under Henviisning til de overordentlig haarde Fredsbetingelser, som Centralmagterne stillede, afbrød Forhandlingerne og erklærede:

Nu vil vi ikke kæmpe mere, vi kalder vor Hær hjem, vi afvæbner den, og vi meddeler samtidig alle Folk og Stater i Europa, at dette er sket.

Hvad skete saa videre? 8 Dage senere rykkede de tyske Hære frem. I et hurtigt Stormløb besatte de Letland og Estland og truede St. Petersburg. Og 2 Dage senere maatte Hr. Trotzky ydmygt bede om at faa Fredsforhandlingerne optaget paa ny under for Rusland langt ugunstigere Forhold.

I de Dage, da dette skete, kom den fremragende tyske Socialdemokrat, min gamle højtskattede Ven Eduard Bernstein til mig og viste mig et illustreret engelsk Blad, hvor den berømte Tegner Raedemacker havde foreviget denne Situation ved at tegne en stor glubende Tiger, som stod paa Spring, og foran den Hr. Trotzky, som bortkastede Riflen, idet han raabte: Saa, dit blodtørstige Bæst, nu har jeg nedlagt mine Vaaben, og vover du nu at røre mig, protesterer jeg overfor al Verdens Kultur-nationer. Gamle Bernstein, som ikke er Dogmatiker, fandt, at dette Billede var overordentlig rammende, og jeg tror, det indeholder en Kritik, der kan være Grund til i hvert Fald at lægge nogen Vægt paa ogsaa her i Tinget.

Jeg har altid staaet paa det Standpunkt, at Danmarks Neutralitet maatte være en væbnet Neutralitet, og jeg maa sige, at de Erfaringer, jeg som tysk Rigsdagsmand har faaet Lejlighed til at indsamle under Verdenskrigen, har styrket mig i den Opfattelse, at dette er rigtigt.

De ærede Medlemmer Hr. Brorsen og Hr. P. Munch har omtalt nogle Notitser i mine Dagbøger fra Krigen, og dette giver mig Anledning til nogle Bemærkninger. Der har, saa vidt jeg har kunnet se, under Verdenskrigen været to Perioder, hvor Danmarks Neutralitet for Alvor har været i Fare. Den første var i August 1914, og den anden var i Oktober 1916. Forholdet var jo det, at i Aarene før Krigen havde fremstaaende tyske Militære og tyske Statsmænd og Politikere atter og atter erklæret, at i Tilfælde af Krig vilde Danmark utvivlsomt slutte sig til Tysklands Fjender, og under Henviisning dertil ganske aabent hævdede, at inden det første Kanonskud løsnedes i den kommende Krig, burde Danmark besættes af tyske Tropper. At dette alligevel ikke skete skyldes forskellige Aarsager. Baade Mineudlægningen og ogsaa Sønderjydernes pligttro Opfyldelse af deres Værnepligt var sikkert i høj Grad